

32 Kommunkontosystemet

32.1 Tidigare system

Genom 1991 års skattereform infördes en generell avdragsrätt för kommuner och landsting för all ingående moms. Detta innebar att kommuner och landsting fick tillbaka all erlagd moms oavsett om denna hänförde sig till inköp i skattepliktig verksamhet eller inköp i den momsfria delen av verksamheten. Utöver denna generella avdragsrätt fanns ett särskilt statsbidrag som utgick för att kompensera kommuner och landsting för de ökade kostnader som uppkom vid upphandling av vissa icke skattepliktiga tjänster.

När Sverige blev medlem i EU kunde den generella avdragsrätten för ingående moms inte behållas. I dåvarande momsdeklaration kunde kommuner och landsting dra av endast sådan ingående moms som hänförde sig till en skattepliktig verksamhet. För sådan erlagd moms som avsåg den icke skattepliktiga delen infördes därför ett särskilt system för återbetalning utanför själva moms-systemet.

32.2 Kommunkontosystemet 1996–2002

Vilka som ingår i systemet

Ett kommunkontosystem infördes från den 1 januari 1996 genom SFS 1995:1518. Kommunkontosystemet omfattade kommuner, landsting, kommunalförbund, regionförbund och beställarförbund. Systemet bestod av två räntebärande konton hos Riksgäldskontoret, ett för kommunerna och ett för landstingen. Fordrings- respektive skuldkonton är räntebärande. Riksrevisionsverket (RRV) ansvarade för revision av kontona.

Vad systemet innebar

Systemet innebar följande

- kommuner och landsting fick tillbaka ersättning för den moms som erlagts på inköp i icke-skattepliktig verksamhet och ersättning med viss procent av priset vid upphandling eller bidragsgivning inom vissa icke skattepliktiga områden,
- kommuner och landsting fick betala en enhetlig avgift till systemet för att finansiera uttagen. Avgiften fastställdes av RSV senast den 10 september varje år. Den av RSV fastställda avgiften baserades på en prognos över hur stora utbetalningarna skulle komma att bli påföljande år. För 2002

fastställde RSV beloppet till 2 470 kronor per invånare för kommuner och 1 050 kronor per invånare för landsting. Inbetalning till kontona skedde genom avdrag vid skattemedelsutbetalningarna varje månad,

Ansökan

- ansökan om ersättning lämnades till RSV, Särskilda skattekontoret, och avsåg tidsperioder om en kalendermånad eller en period om tre på varandra följande kalendermånader. En ansökan skulle lämnas senast den 5:e i andra månaden efter utgången av den tidsperiod som ansökningen avsåg,
- ansökan gjordes på fastställt formulär (RSV 5933) och innehöll även ansökan om den procentbaserade ersättningen.

RSV, Särskilda skattekontoret, utbetalade de rekvirerade beloppen. RSV:s beslut fick överklagas till regeringen.

32.3 Kommunkontosystemet från 2003

I det system som gällde åren 1996–2002 finansierades kommunkontosystemet genom att kommuner och landsting betalade avgifter till systemet. För det system som införts från den 1 januari 2003 har införts en statlig finansiering, vilket innebär att uttagen från systemet sker över statsbudgeten. Systemet har införts igenom ändringar i lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting (SFS 2002:671 och SFS 2002:672).

Systemet består av två räntebärande konton hos Riksgäldskontoret, ett för kommunerna och ett för landstingen.

Kommuner och landsting har efter ansökan rätt till ersättning från kontona för ingående moms enligt ML som inte får dras av eller inte medför rätt till återbetalning enligt den lagen. Detsamma gäller kommunalförbund. Avdragsförbuden i ML gäller, med undantag för vissa boendeformer (visst ”socialt boende”), även i kommunkontosystemet. Om det inte går att fastställa fördelningen mellan ingående moms som får dras av enligt ML och ingående moms för vilken ersättning kan erhållas enligt kommunkontosystemet, får fördelningen göras efter skälig grund. Rätt till ersättning föreligger också för de ökade kostnader som till följd av bestämmelserna om moms uppkommer vid upphandling av verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg, utbildning samt vid hyra av lokal för vissa boendeformer. Sådan ersättning utgår med vissa schablonbelopp.

Ansökan (9 §)

Ansökan om ersättning ska vara undertecknad och ha kommit in till SKV, Särskilda skattekontoret, senast andra året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser.

Ansökan ska avse en ersättningsperiod på en kalendermånad eller tre på varandra följande kalendermånader under samma kalenderår. Ansökan ska lämnas på fastställt formulär (SKV 5933).

Årsuppgift (10 §)

För varje kalenderår lämnas en årsuppgift. I årsuppgiften lämnar kommunen uppgift om vad som bokförts, dvs. dels vad som bokförts på konton för sådan mervärdesskatt som berättigar till ersättning, dels sådana schablonbelopp som utgår för viss upphandling.

Årsuppgiften ska vara undertecknad och ha kommit in till SKV senast före utgången av juni månad året efter det kalenderår uppgiften avser. Årsuppgift ska lämnas på fastställt formulär (SKV 5939).

Beslut

SKV, Särskilda skattekontoret, fattar beslut om ersättning (11 §). Ett sådant beslut får omprövas av SKV om detta begärs av kommunen eller om det finns andra skäl. En begäran om omprövning ska ha kommit in till SKV senast tredje året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser (19–20 §§). Kommunen kan överklaga ett ersättningsbeslut till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till KR (21–22 §§).

Kontroll

SKV får förelägga kommuner och landsting att lämna uppgifter för kontroll av rätten till ersättning. Kontroll kan genomföras som ett momsbesök eller genom revision. Se avsnitt 6.5.6.

Ränta

Regler om kostnads- och intäktsränta motsvarande basräntan i SBL har införts i kommunkontosystemet (18 §). Kostnadsränta tas ut på ersättning som kommunen ska betala tillbaka efter beslut av SKV och beräknas från den dag beloppet betalades ut till och med den dag beloppet återbetalas. Intäktsränta betalas på ersättning som ska betalas tillbaka till kommunen och beräknas från utgången av första månaden efter den månad då ansökan om ersättning kom in till SKV och till och med den dag beloppet betalas ut.